

Knihu Gestapo jsme symbolicky prezentovali v Pečkárně

18.3.2025 - Martin Vacek | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

Hned nadvakrát jsme v pondělí 17. března slavnostně pokřtili knihu Gestapo historiků ÚSTR Jana Vajskebra a Jana Zumra: dopoledne s novináři symbolicky v Petschkově paláci v Praze a navečer pak se širokou veřejností v kulturním klubu Unijazz.

Setkání s novináři se uskutečnilo symbolicky v prostorách Petschkova paláce v Památníku Pečkárna, a to díky vstřícnosti Ministerstva průmyslu a obchodu (MPO), konkrétně státního tajemníku v MPO Vladimíra Many. *„Jedinečné prostory Petschkova paláce nám připomínají minulost, kterou nelze opomenout. Jsme rádi, že jsme mohli poskytnout prostory pro uvedení knihy, která detailně mapuje činnost Gestapa v Protektorátu Čechy a Morava. Připomínání totalitní minulosti a osudů těch, kteří jí čelili, je stále aktuální a důležité,“* uvedl. Za **Ústav pro studium totalitních režimů** na prezentaci kromě autorů hovořil 1. náměstek ředitele ÚSTR **Kamil Nedvědický** a vedoucí Oddělení výzkumu období 1938-1945 **Pavla Plachá**, která představila i další projekty ÚSTR z období protektorátu a 2. světové války. Mezi hosty prezentace byl také Tomáš Jelínek, ředitel Česko-německého fondu budoucnosti, který vydání unikátní knihy podpořil. *„V centru pozornosti jsou od samého počátku naší činnosti osudy těch, kteří se stali oběťmi nacistické perzekuce. Desetitisíce československých občanů však nebyly pronásledovány, týrány a popravovány jakýmsi abstraktním režimem, ale konkrétními lidmi ve službách státního aparátu. Díky této knize můžeme poprvé pohlédnout do tváře většiny pachatelů,“* řekl při této příležitosti.

Kniha Gestapo nabízí komplexní pohled na problematiku velitelských pozic nacistické tajné policie v Protektorátu Čechy a Morava. Publikace přináší také 207 medailonů těch nejvýše postavených gestapáků.

Co novináře například zajímalo? A co autoři knihy odpověděli?

Dá se nějakým způsobem formulovat, co byli zdejší gestapáci vlastně za lidi?

Obecně lze říct, že nejvyšší funkce na Gestapu v protektorátu zastávali muži, kteří byli sotva třicátníci a většinou disponovali vysokoškolským titulem. Byli to právníci, mladí juristé, kteří ke Gestapu nastupovali, dá se říct, krátce po skončení svých studií. Pocházeli většinou z nižší střední třídy nebo střední třídy a služba u Gestapa pro ně byla velmi dobrá příležitost, jak akcelarovat svoji kariéru ve státní správě.

Vycházela jejich brutalita z vlastního přesvědčení a rozhodnutí, nebo jen plnili rozkazy z Berlína?

Na to jsme se ve svém výzkumu zaměřili a zjistili, že se rozhodně nejednalo o nějaká kolečka v soustrojí a poslušné vykonavatele rozkazů. Naopak šlo o iniciativní jedince, kteří svým způsobem formovali ten bezpečnostní aparát i z těch nižších pozic, i často v protikladu k berlínské centrále.

Zjistili jste v rámci svého výzkumu, kolik esesáků z vaší knížky dožilo svůj život takzvaně v klidu?

Zkoumali jsme tuto věc velmi důkladně a zjistili jsme, že přibližně třetina mužů se vyhnula jakémukoliv potrestání. A dožili své životy většinou v soukromém sektoru, na území Spolkové republiky Německo nebo v Rakouské republice.

Večerní akci s autory moderoval pro veřejnost vedoucí edičního oddělení **Stanislav Škoda**, pokřtění knihy pomocí bublinkového moku se zhostila historička **Eva Vybíralová** (ÚSTR) a o hudební náladu v klubu se následně postaral historik Miroslav Michela (ÚČD).

Pražské představení knihy Gestapo není ojedinělou možností, jak se s knihou seznámit a s autory setkat. Obdobné akce již proběhly v minulých týdnech v Liberci a Zlíně, v přípravě jsou pak místa

jako Ústí nad Labem (26. 3.), Uherské Hradiště (3. 4.), Sobotka (5. 5.), Jihlava (3. 6.), Pardubice (23. 6.), Jindřichův Hradec (13. 10.) a Hradec Králové (30. 10.).

<https://www.ustrcr.cz/knihu-gestapo-jsme-symbolicky-prezentovali-v-peckarne>